

24 juni 2016- Versie 1.0

Autorisatieblad

Natuurtoets kadeverlaging Scherpekamp

Effecten op beschermde soorten en gebieden

	Naam	Paraaf	Datum
Opgesteld door	Vreeman, G		23-06-2016
Gecontroleerd door	Kooij, CA van der		24-06-2016
Vrijgegeven door	Geel, LM van		24-06-2016

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Wettelijk kader	3
1.3 Doel	3
2 Methode	4
2.1 Werkzaamheden	4
2.2 Beschermd gebied	4
2.3 Beschermd soorten	4
3 Locatie en activiteiten	6
3.1 Locatie	6
3.2 Activiteiten	9
4 Beschermd gebied	11
4.1 Aanwezigheid beschermd gebied	11
4.2 Effecten op beschermd gebied	11
4.3 Vervolgstappen	15
5 Beschermd soorten	16
5.1 Planten	16
5.2 Vogels	18
5.3 Grondgebonden zoogdieren	20
5.4 Vleermuizen	22
5.5 Vissen	24
5.6 Amfibieën	24
5.7 Reptielen	26
5.8 Ongewervelden	26
5.9 Samenvatting	27
6 Conclusies	28
6.1 Beschermd gebied	28
6.2 Beschermd soorten	28
6.3 Maatregelen	29
6.4 Advies locaties werkterrein	30
6.5 Advies ontsluitingweg	31
7 Bronnen	33
Bijlage I - Wettelijk kader en beleidskader	34
Flora- en faunawet	34
Rode Lijst	36
Natuurbeschermingswet	36
NNN	36
Colofon	38

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van de PKB 'Ruimte voor de Rivier' is Rijkswaterstaat voornemens om een deel van de zomerkade in de Angersche en Doornenburgsche Buitenpolder bij de Huissensche Waarden te verlagen.

1.2 Wettelijk kader

Bij een dergelijke ruimtelijke ontwikkeling is het vanuit natuurwetgeving van belang om na te gaan of er door de werkzaamheden negatieve effecten op beschermde natuurwaarden optreden. Dit betreft beschermde soorten (Flora- en faunawet) en beschermde gebieden (gebieden beschermd onder de Natuurbeschermingswet en gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Nederland). Voor uitleg over het wettelijke kader wordt verwezen naar bijlage 1.

Per 1 januari 2017 gaat naar verwachting de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking. Deze wet vervangt de huidige Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet. Ten aanzien van gebiedsbescherming verandert er weinig in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Wel komt de aanwijzing van Beschermde Natuurmonumenten te vervallen. Ten aanzien van beschermde soorten vervalt voor een deel van de huidige beschermde soorten de beschermingsstatus in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Er zijn in de nieuwe Wet ook nieuwe soorten als beschermde soort opgenomen. Het betreft vooral planten- en insectensoorten. In de voorliggende quick scan zijn deze soorten meegenomen in de bureaustudie.

1.3 Doel

Het doel van de voorliggende quick scan is toetsing van de voorgenomen ingreep aan het wettelijk kader ten aanzien van natuur. Met deze quick scan wordt een goede eerste indruk verkregen over de natuurwaarden in het onderzoeksgebied. Na afronding van de quick scan is er duidelijkheid over eventuele vervolgstappen: is er aanvullend veldonderzoek nodig en is het nodig om een ontheffing of vergunning aan te vragen. Indien nodig wordt aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen of te verzachten (mitigerende maatregelen).

De quick scan behandelt de volgende vragen:

- Komen ter plaatse en in de omgeving van de geplande werkzaamheden beschermde soorten voor?
- Wat is het effect van het project op de beschermde soorten?
- Bevinden zich in de omgeving van de geplande werkzaamheden beschermde gebieden?
- Wat is het effect van het project op de beschermde gebieden?
- Is er eventueel aanvullend onderzoek nodig?
- Is er een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig?
- Is er een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig?
- Is er toestemming nodig voor werken in EHS gebied?

2 Methode

2.1 Werkzaamheden

Voor de quick scan ecologie zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- Beschrijving locatie en voorgenomen activiteiten (hfdst 3);
- Beschrijving nabijgelegen beschermde gebieden en effectbepaling van de voorgenomen ingreep op deze gebieden (hfdst 4);
- Bureaustudie, oriënterend veldbezoek, effectbepaling en vaststellen vervolgstappen ten aanzien van beschermde soorten. Deze stappen zijn per soortgroep doorlopen (hfdst 5);
- Opstellen conclusies (hfdst 6).

De in 2010, 2011 en 2015 uitgevoerde natuuronderzoeken vormen de basis voor deze quick scan. In 2010/2011 heeft Natuurbalans Limes Divergens een natuuronderzoek uitgevoerd en in 2015 heeft Witteveen+Bos een actualisatie van het natuuronderzoek uitgevoerd.

De hierin beschreven natuurwaarden ter plaatse van de Scherpekamp zijn geanalyseerd en gevalideerd. Voorliggende quick scan betreft een actualisatie van het veldbezoek dat eerder is uitgevoerd.

Hieronder wordt de gehanteerde methode voor de beschermde gebieden en beschermde soorten besproken:

2.2 Beschermde gebieden

In GIS is de ligging van het plangebied geprojecteerd op locaties van beschermde gebieden (Natura 2000, beschermde natuurmonumenten en NNN). Voor de effectbepaling is naast ruimtebeslag op beschermd gebied, ook gekeken naar mogelijke indirecte effecten. Dit betreft de ‘externe werking’ van het project. Dit is van toepassing op Natura 2000 gebieden. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar een eventuele (tijdelijke) toename van geluid waardoor effecten op naastgelegen beschermd gebied optreden. Op basis van de effectbepaling is aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn. Hierbij wordt gedacht aan nader onderzoek, het aanvragen van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet of het doorlopen van de ‘nee-tenzij procedure’ voor NNN gebied.

2.3 Beschermde soorten

Bureaustudie

Er is een inventarisatie gedaan naar bestaande verspreidingsgegevens van beschermde soorten. Zoals hierboven aangegeven vormen de in 2010, 2011 en 2015 uitgevoerde natuuronderzoeken hiervoor de basis. Daarnaast zijn diverse verspreidingsatlassen en internetbronnen geraadpleegd. Als uitgangspunt hierbij is aangehouden dat wordt gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten binnen het uurhok (5 x 5 km) van de projectlocatie, en naar aangrenzende uurhokken. Ook is er voor de bureaustudie een ruimer gebied beschouwd omdat dit informatie kan opleveren over mogelijke werkerreinen en tijdelijke omleiding van verkeer.

Ten behoeve van voorliggend project is er behalve naar beschermde soorten volgens de huidige Flora en Faunawet ook gekeken naar nieuwe beschermde soorten die zijn opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming (verwachte ingangsdatum 1 januari 2017).

Oriënterend veldbezoek

Op 19 mei 2016 is door een ervaren ecooloog een verkennend veldbezoek uitgevoerd in het plangebied. Op basis hiervan is bepaald in hoeverre de aanwezige biotopen en beschermde flora en fauna, zoals deze beschreven zijn in de eerdere natuuronderzoeken, momenteel nog aanwezig zijn.

De inspectie vond plaats zonder gebruik van hulpmiddelen (zoals boomcamera, batdetector, vallen). Er zijn geen watergangen aanwezig binnen het plangebied die bemonsterd zouden kunnen worden met een schepnet.

Effectbepaling beschermde soorten

Op basis van de gegevens uit eerdere onderzoeken, de bureaustudie en het oriënterende veldbezoek heeft een beoordeling plaatsgevonden van de effecten van de voorgenomen ingreep op de beschermde natuurwaarden in (de omgeving van) het plangebied.

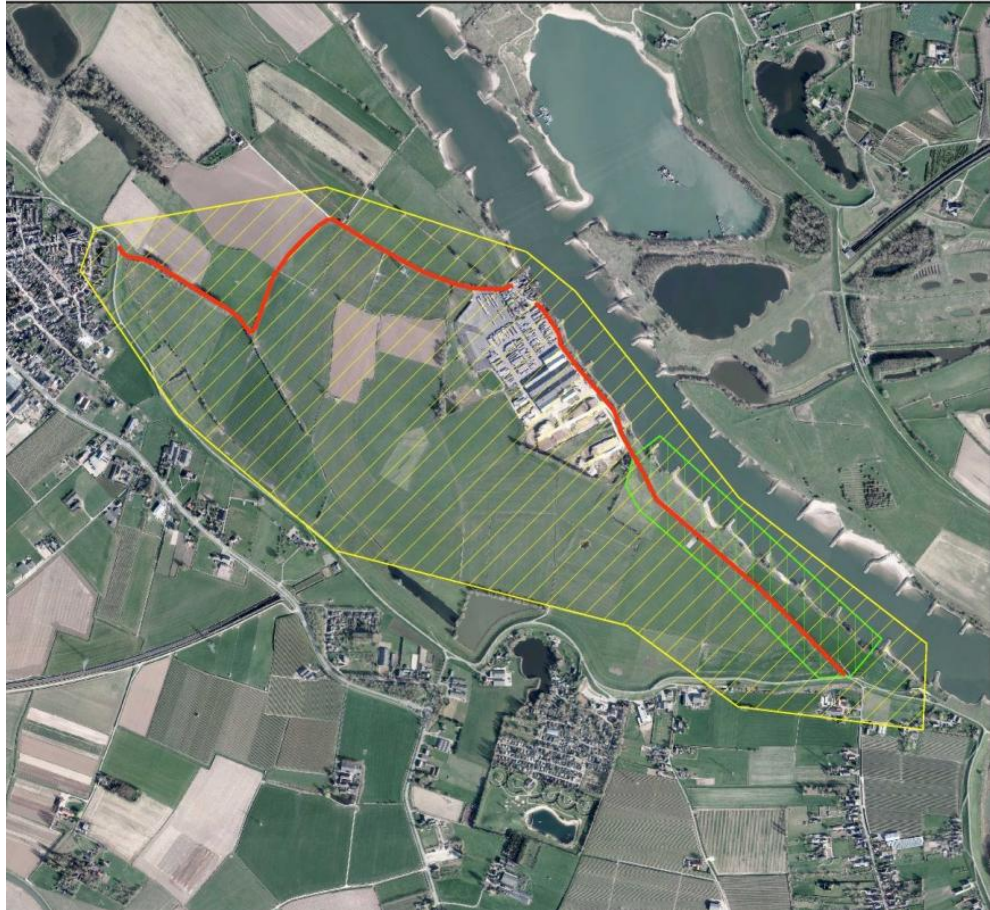
Vervolgstappen

Op basis van de effectbepaling zijn de vervolgstappen vastgesteld. Hierbij is per soortgroep aangegeven of er een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is benodigd. Indien nodig wordt aangegeven of er eerst nog aanvullend veldonderzoek moet worden uitgevoerd. Indien nodig wordt aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen of te verzachten (mitigerende maatregelen).

3 Locatie en activiteiten

3.1 Locatie

Het plangebied betreft de zomerkade in de Angersche en Doornenburgsche Buitenpolder bij de Huissensche Waarden. Deze weg is genaamd Scherpekamp. Het plangebied is weergegeven in onderstaande figuur 1.

Figuur 1: De gele arcering geeft het gebied weer waarvoor bureaustudie is verricht. Het groen gearceerd gebied geeft het onderzoeksgebied voor het oriënterend veldbezoek aan. Binnen deze contour wordt de zomerkade (de Scherpekamp) verlaagd.

Het plangebied bevindt zich in de uiterwaarden en kenmerkt zich hoofdzakelijk door de ligging aan het Pannerdensch Kanaal (zie foto 1), de weg Scherpekamp naast de zomerkade (zie foto 2), en bloemrijke graslanden en akkers (zie foto 3 en 4). Het noordelijk deel van de Scherpekamp kenmerkt zich door een beeldbepalende beplanting (oudere meidoorns) langs de weg, bloemrijk grasland en bomenrijen. Tussen het noordelijk en het zuidelijk deel van de Scherpekamp bevinden zich een steenfabriek (HUWA) en een scheepswerf. Ook bevindt zich een afgesloten, monumentale inlaat, hoogspanningsmasten en een elektriciteitshuisje in het plangebied. Er bevinden zich geen watergangen binnen de plangrenzen van het tijdens het veldbezoek onderzochte gebied.

Foto 1: impressie van de oevers van het Pannerdensch Kanaal met aan de rechterzijde de zomerkade (kijkrichting zuidoost)

Foto 2: impressie van de zomerkade langs de Scherpekamp (kijkrichting noordwest)

Foto 3: impressie van de bloemrijke graslanden (kijkrichting zuidwest)

Foto 4: impressie van de akkers (kijkrichting noordwest)

Foto 5: impressie van het noordelijke deel van het tracé (kijkrichting noordwest)

3.2 Activiteiten

De zomerkade wordt over een lengte van ca. 700 meter verlaagd van ca. 15,4 tot ca. 14,5 meter NAP. Onderdeel van deze verlaging is het aanbrengen van een kleilaag met een dikte van ca. 1 meter van ca 13,5 tot 14,5. Nabij de winterdijk wordt naast de verlaging van de zomerkade een aanpassing van de weg voorzien.

Tijdelijke voorzieningen betreffen naar verwachting een tijdelijke ontsluitingsweg aan de zuidoostzijde van het projectgebied en een werkterrein aan de zuidwestzijde van het projectgebied. Voor de tijdelijke ontsluiting van het werkverkeer behoort de weg ten noorden van het fabrieksterrein ook tot de mogelijkheden.

Voor deze tijdelijke voorzieningen is tijdens het veldbezoek ook gekeken naar de meest geschikte locaties ten opzichte van de huidige natuurwaarden. Bij de noordelijke ontsluitingsweg is eveneens gekeken naar geschikte locaties voor mogelijk toe te passen passeerplaatsen.

Ook zal er een werkweg en werkterrein ten oosten van de te verlagen zomerkade worden gecreëerd.

Figuur 2: indicatie van de geplande werkzaamheden Scherpekamp

De naast de zomerdijk gelegen weg Scherpekamp kan behouden blijven, maar wordt wel verlaagd .

Aan de zuidkant van het plangebied dient een werkterrein te worden ingericht.

Er zal alleen boven op de monumentale inlaat worden gewerkt. De inlaat zal niet worden gesloopt

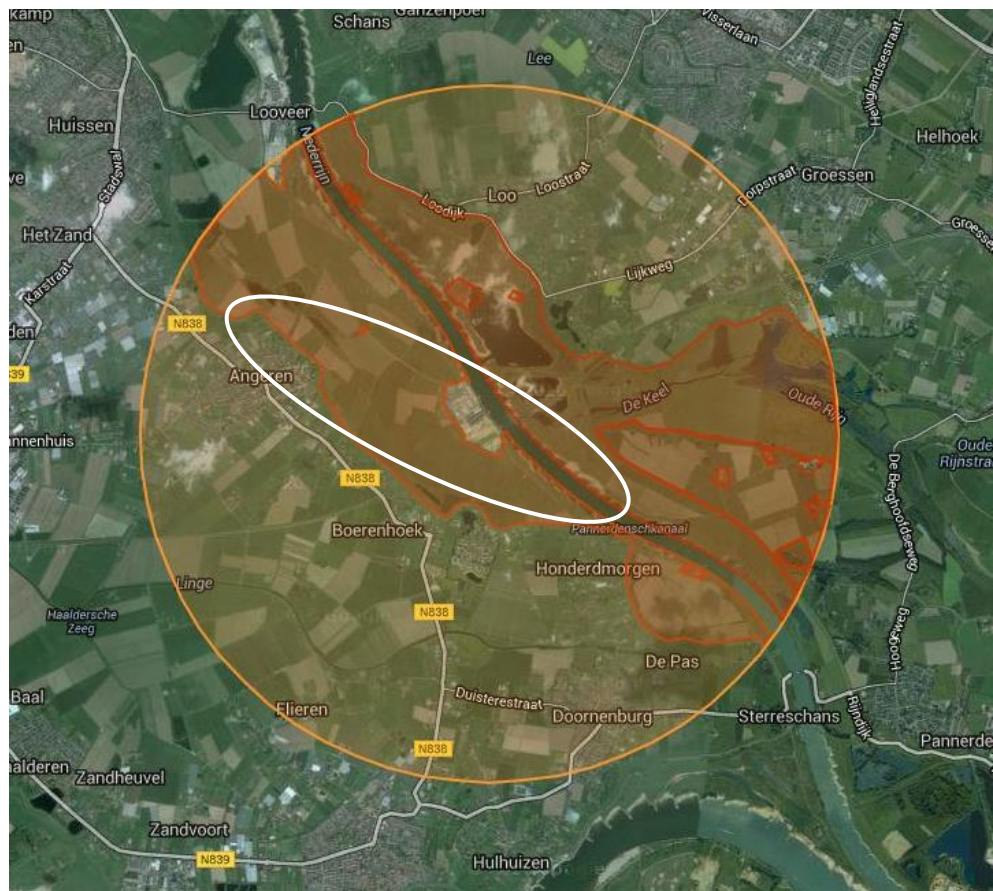
In hoofdstuk 6.4 en 6.5 wordt advies gegeven over de meest geschikte locaties voor de tijdelijke voorzieningen.

4 Beschermde gebieden

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden nabij de projectlocatie. Vervolgens wordt ingegaan op mogelijke effecten van de voorgenomen ingreep op deze gebieden.

4.1 Aanwezigheid beschermde gebieden

Het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied Rijntakken. Het Natura 2000-gebied omvat vier deelgebieden, te weten de Uiterwaarden IJssel, Uiterwaarden Neder-Rijn, Waal en Gelderse Poort. Het projectgebied voor de kadeverlaging ligt in het deelgebied Gelderse Poort. Zie figuur 3.

Figuur 3: globale aanduiding van het plangebied (wit) in het Natura 2000-gebied Rijntakken (rood). Bron: www.synbiosys.alterra.nl.

Het plangebied maakt deels onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (zie figuur 7 in paragraaf 4.3). Het gaat om het noordelijk deel van het plangebied. Dit is verder beschreven in 4.3.

4.2 Effecten op beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

Er vindt tijdelijk ruimtebeslag plaats op het Natura 2000-gebied Rijntakken. De werkzaamheden betreffen het graven en afvoeren van grond. Na de werkzaamheden zal de oorspronkelijke situatie grotendeels weer terugkeren. Voor de zomerkade zal dit 1 meter lager zijn dan in de huidige situatie.

Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor diverse habitattypen, habitatsoorten en vogels. Op de effectenindicator (www.synbiosis.alterra.nl) zijn voor de aangewezen soorten indicatief de storende factoren aangegeven (zie figuur 4 en 5).

Storingsfactor	Bewuste verandering soortensamenstelling																		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Meren met krabbscheer en fonteinkruiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beken en rivieren met waterplanten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slikkige rivieroever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Stroomdalgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Glanshaver- en vossenstaartheuvels	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Droge hardhoutoibossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Elft	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zalm	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zeeprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bergeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwborst (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Brandgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dodaars (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Goudplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote karekiet (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Figuur 4: de effectenindicator (www.synbiosis.alterra.nl) voor het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (deel 1/2)

Figuur 5: de effectenindicator (www.synbiosis.alterra.nl) voor het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (deel 2/2)

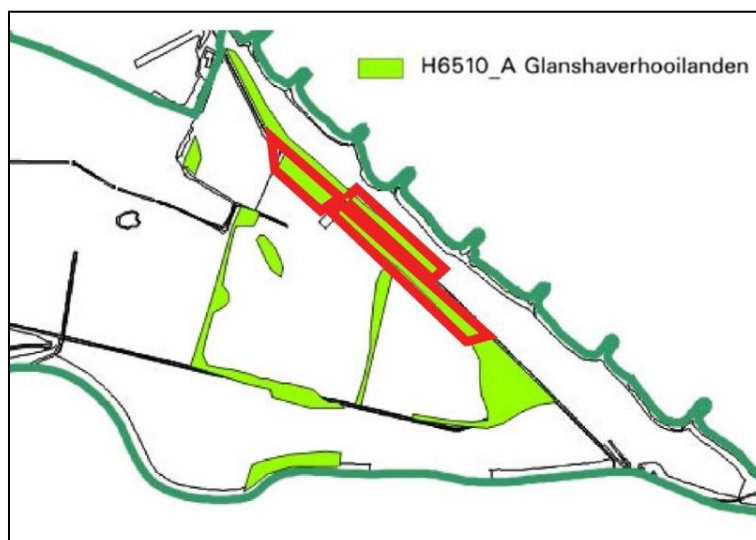
Habitattypen

Binnen de plangrenzen komt alleen het habitatype H6510-A Glanshaver- en vossestaartheooilanden voor (zie figuur 6). De glanshaverassociatie komt, net als in het onderzoek in 2010 en 2011 (Natuurbalans Limes Divergens, 2011), voor langs de winter- en zomerdijk en op enkele hogere ruggen. Ook in het midden en noorden liggen enkele hogere plekken met een glanshavervegetatie (zie figuur 7). De overige begroeiingen zijn niet soortenrijk en vaak wat ruig, met gewone berenklaauw en fluitenkruid.

Door het project is mogelijk sprake van ruimtebeslag op dit habitatype. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit habitatype kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten. Dit wordt verder onderzocht in een Passende beoordeling die voor het project wordt opgesteld. In de Passende beoordeling wordt ook gekeken naar stikstofdepositie in relatie tot de habitattypen tijdens de werkzaamheden.

Figuur 6: verspreidingskaart beschermde habitatype langs Scherpekamp. Bron kaart Natuurbalans Limes Divergens, 2011.

Figuur 7: locatie van aangetroffen, beschermde habitatype tijdens veldinspectie 2016 langs Scherpekamp (rood). Bron kaart Natuurbalans Limes Divergens, 2011.

Habitatsoorten en vogelsoorten

Het gebied is ook aangewezen voor verschillende soorten fauna. Deze soorten komen naar verwachting niet voor op de zomerkade. In de directe omgeving van de zomerkade zijn wel soorten te verwachten als bever (langs het Pannerdensch Kanaal) en diverse soorten vogels (graslanden, oevers en opgaande beplanting langs Pannerdensch Kanaal). Deze soorten kunnen mogelijk tijdelijk door de werkzaamheden worden verstoord. Deze effecten worden eveneens nader onderzocht in de Passende beoordeling.

Natuurnetwerk Nederland (voorheen: ecologische hoofdstructuur)

Er vindt tijdelijk ruimtebeslag en tijdelijke verstoring plaats binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor de provincie Gelderland heet het NNN het Gelders Natuur Netwerk. Het gaat om de passeerplaatsen langs de ontsluiting van het werkverkeer aan de noordzijde van het plangebied.

Figuur 8: globale aanduiding van Scherpekamp (rood) in NNN- gebied (groen). Bron: www.gelderland.nl.

4.3 Vervolgstappen

Er is een Passende beoordeling nodig om negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Rijntakken nader te onderzoeken.

Er vindt tijdelijk ruimtebeslag plaats tijdens de werkzaamheden aan de Scherpekamp aan de rand van NNN-gebied. Er wordt aanbevolen om dit tijdelijk ruimtebeslag in de NNN door de ontsluiting van het werkverkeer voor te leggen aan de provincie.

5 Beschermden soorten

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten er op basis van de bureaustudie en het oriënterend veldbezoek in en nabij de projectlocatie worden verwacht. Vervolgens wordt per soortgroep ingegaan op mogelijke effecten die door de werkzaamheden op kunnen optreden. Tot slot wordt per soortgroep aangegeven welke vervolgstappen er nodig zijn (zoals maatregelen, nader onderzoek of aanvraag ontheffing). Het hoofdstuk eindigt met een overzicht van de soorten waar op de projectlocatie rekening mee moet worden gehouden.

5.1 Planten

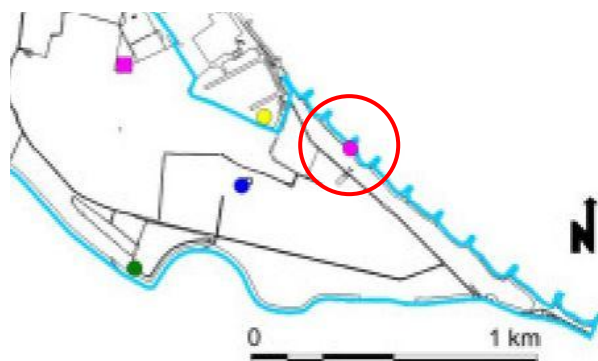
Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de strenger beschermde soorten (tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet) weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn. Ook zijn nieuwe soorten uit de nieuwe Wet Natuurbescherming opgenomen.

Tabel 1: Strenger beschermde plantensoorten (tabel 2/3 van de Flora- en faunawet) en nieuwe plantensoorten uit de nieuwe Wet Natuurbescherming (WN) die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: www.telmee.nl).

Tabel FF-Wet	Soort
2	Gulden sleutelbloem
2	Wilde marjolein
2	Klein glaskruid
WN	Brede wolfsmelk
WN	Groot spiegelklokje
WN	Grote leeuwenklauw
WN	Kleine wolfsmelk
WN	Stijve Wolfsmelk
WN	Smalle raai

In het eerste onderzoek (Natuurbalans Limes Divergens, 2010/2011) is de wilde marjolein aangetroffen aan de oever van het Pannerdensch Kanaal, zie figuur 9. Deze is in het latere veldbezoek in 2015 door Witteveen + Bos (Witteveen + Bos, 2015) niet meer aangetroffen.

Figuur 9: vindplaats wilde marjolein aan het Pannerdensch Kanaal (roze stip). Bron: Natuurbalans Limes Divergens 2010/2011

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is alleen de licht beschermde gewone vogelmelk aangetroffen. Verder zijn er alleen onbeschermde soorten als kruisdistel en gewone ereprijs aangetroffen.

Het veldbezoek is niet binnen de gunstige inventarisatieperiode voor het waarnemen van de wilde marjolein uitgevoerd (bloeiperiode juli-sept). Hierdoor kan het voorkomen van de wilde marjolein in het plangebied niet worden uitgesloten.

Overige beschermde plantensoorten (volgens de huidige en de nieuwe wetgeving) worden op basis van biotoop niet binnen het plangebied verwacht.

Foto 6: gewone vogelmelk

Effectbespreking

Er zijn tijdens het veldbezoek geen licht en/of streng beschermde planten (tabel 2/3 van de Flora- en faunawet) aangetroffen.

Er is alleen de gewone vogelmelk aangetroffen. Dit is een soort van tabel 1 van de Flora- en Faunawet. Voor soorten uit tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling.

Het veldbezoek is niet binnen de gunstige inventarisatieperiode voor het waarnemen van de wilde marjolein uitgevoerd (juli-september).

Op basis van het aanwezige biotoop en de eerdere vondst is de wilde marjolein mogelijk aanwezig in het plangebied. Het geschikte biotoop wordt gevormd door de oevers van het Pannerdensch Kanaal. Uitgangspunt voor voorliggende rapportage is dat er geen werkzaamheden plaats vinden aan de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal. Dit geldt ook voor andere aan de werkzaamheden gerelateerde activiteiten zoals opslag van materialen etc. De oeverzone betreft de kribben en de oevers met zandstrandjes met een breedte van ongeveer 5 meter. Daar waar er beplanting aanwezig is een zone van ongeveer 25 meter afstand tot de waterlijn waar geen activiteiten mogen plaats vinden.

Indien er wel werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal, kunnen negatieve effecten op de beschermde wilde marjolein niet worden uitgesloten.

Vervolgstappen

Indien er werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal dient er aanvullend onderzoek plaats te vinden binnen de geschikte periode (juli-september) om te onderzoeken of de wilde marjolein (tabel 2 van de Flora- en faunawet) voorkomt binnen de plangrenzen. De wilde marjolein is overigens onder de nieuwe Wet Natuurbescherming niet meer beschermd. Deze wet treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2017 in werking.

5.2 Vogels

Resultaten bureaustudie

In de omgeving van het plangebied komen 105-125 broedvogelsoorten voor waarvan 18-23 soorten zijn opgenomen op de Rode lijst (bron: SOVON, 2002).

In het eerste onderzoek (Natuurbalans Limes Divergens, 2010/2011) is er een buizerdnest aangetroffen ten noorden van de geplande ontsluitingsroute. De afstand tot de geplande ontsluitingsweg bedraagt ongeveer 80 meter.

Verder zijn er diverse soorten broedvogels waargenomen, zoals de graspieper, tureluur en grutto.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn onder graspieper, ooievaar, grasmus, patrijs, roodborsttapuit, buizerd en kneu waargenomen binnen het plangebied. Binnen het plangebied zijn graslanden, bomen, struiken, oevervegetatie en ruigten aanwezig die geschikt zijn als broedbiotoop voor diverse broedvogels.

De graspieper en grasmus zijn territoriaal waargenomen in de directe omgeving van de zomerkade naast de Scherpekamp, ten zuiden van de steenfabriek.

Ten noorden van de steenfabriek zijn territoriale roodborsttapuiten, grasmussen en een patrijs aangetroffen.

Foto 7: patrijs

Foto 8: graspieper op paaltje langs de Scherpekamp

Jaarrond beschermde nesten

Het buizerdnest in de buurt van het plangebied is niet waargenomen. De desbetreffende boomgroep waar het buizerdnest in eerdere onderzoeken is waargenomen is alleen van een afstand bekeken. Door de waarnemingsafstand en het blad aan de boom is de aanwezigheid van een buizerdnest hier mogelijk nog aanwezig en niet uitgesloten. Er zijn wel individuen boven het gebied waargenomen. Er zijn verder geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

Broedvogels algemeen (geen jaarrond beschermde nesten)

Binnen het plangebied zijn bomen, struiken, gras- en oevervegetatie en ruigten aanwezig die geschikt zijn als broedbiotoop voor diverse broedvogels.

Effectbespreking

Jaarrond beschermde nesten

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen binnen het plangebied. Op een afstand van ongeveer 80 meter is in het verleden een buizerdnest aangetroffen. Vanwege voldoende afstand tot de geplande ontsluitingsweg worden er geen negatieve effecten op het eventueel aanwezige buizerdnest verwacht. Er worden geen negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten verwacht.

Broedvogels algemeen (geen jaarrond beschermde nesten)

Binnen het plangebied zijn bomen, struiken, grasland en vegetatie en akkers die geschikt zijn als broedbiotoop voor diverse broedvogels.

Indien er tijdens de broedperiode bomen, struiken, rietvegetatie en ruigten wordt verwijderd of er werkzaamheden op akkers plaats vinden kunnen hierdoor broedende vogels worden verstoord. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.

Vervolgstappen

Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden waarbij bomen/struiken/grasland/vegetatie worden verwijderd of er werkzaamheden op akkers plaats vinden, buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet door een ter zake kundige worden gecontroleerd of er in het plangebied broedende vogels aanwezig zijn. Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten mag er niet gewerkt worden.

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de strenger beschermde soorten grondgebonden zoogdieren (tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet) weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 2: Strenger beschermde grondgebonden zoogdieren (tabel 2/3 van de Flora- en faunawet) die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: www.telme.nl).

Tabel FF-Wet	Soort
2	Steenmarter
3	Otter
3	Bever

In het eerste onderzoek (Natuurbalans Limes Divergens, 2010/2011) en het latere veldbezoek in 2015 door Witteveen + Bos (Witteveen + Bos, 2015) zijn geen (sporen van) beschermde zoogdieren aangetroffen.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de bever aangetroffen. Het gaat om een wissel en vraatsporen langs de oever van het Pannerdensch Kanaal (zie foto 9 en figuur 10). Er is verder niet gezocht naar mogelijk aanwezige burchten langs de oever van het Pannerdensch Kanaal. De aanwezige bosschages zijn geschikte locaties waar zich een burcht kan bevinden.

Foto 9: sporen van de bever langs het Pannerdensch Kanaal

Er zijn verder geen (sporen van) lichte en/of streng beschermde grondgebonden zoogdieren (tabel 2/3 van de Flora- en faunawet) aangetroffen.

Uit het bureauonderzoek komt naar voren dat, naast de bever, in de directe omgeving van het plangebied de otter en de steenmarter zijn waargenomen. In (de directe omgeving van) het plangebied wordt voor de otter en steenmarter (dekking) geschikt biotoop gevormd door de oevers van het Pannerdensch Kanaal en haar vegetatie.

Figuur 10: locatie beversporen (rode stip)ten opzichte van Scherpekamp (donkerrode lijn)

Verder zijn in het plangebied molshopen aangetroffen. De mol is een soort van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Daarnaast worden ook andere algemeen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren (tabel 1) in het plangebied verwacht, zoals de haas.

Effectbespreking

Er zijn sporen van de bever aangetroffen langs het Pannerdensch Kanaal. Op basis van het aanwezige biotoop zijn de otter en steenmarter mogelijk in het plangebied aanwezig. Het geschikte biotoop wordt gevormd door de bosschages langs de oevers van het Pannerdensch Kanaal. Uitgangspunt voor voorliggende rapportage is dat er geen werkzaamheden plaats vinden aan de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal. Dit geldt ook voor andere aan de werkzaamheden gerelateerde activiteiten zoals opslag van materialen etc. De oeverzone betreft de kribben en de oevers met zandstrandjes met een breedte van ongeveer 5 meter. Daar waar er beplanting aanwezig is een zone van ongeveer 25 meter afstand tot de waterlijn waar geen activiteiten mogen plaats vinden.

Indien er wel werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal, kunnen negatieve effecten op beschermde soorten zoogdieren niet worden uitgesloten.

Dit geldt ook voor andere aan de werkzaamheden gerelateerde activiteiten zoals opslag van materialen etc.

Het plangebied is geschikt voor algemene soorten grondgebonden zoogdieren (tabel 1 van de Flora- en faunawet), zoals de mol en haas. Voor soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten. Wel moet rekening worden gehouden met de zorgplicht. Hieraan kan worden voldaan door vanaf één kant te werken, waardoor deze dieren de kans krijgen te vluchten naar aangelegen gebieden.

Vervolgstappen

Indien er werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal dient er aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van de bever, otter en steenmarter binnen de plangrenzen. Dit geldt ook voor andere aan de

werkzaamheden gerelateerde activiteiten zoals opslag van materialen etc.

Om effecten op algemeen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren (tabel 1 van de Flora- en faunawet) zoveel mogelijk te beperken dienen de werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd vanaf één kant te worden uitgevoerd, zodat aanwezige dieren in de gelegenheid zijn om te ontkomende kans krijgen te vluchten. Dit valt onder de zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet).

Er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Voor algemeen beschermde soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten.

5.4 Vleermuizen

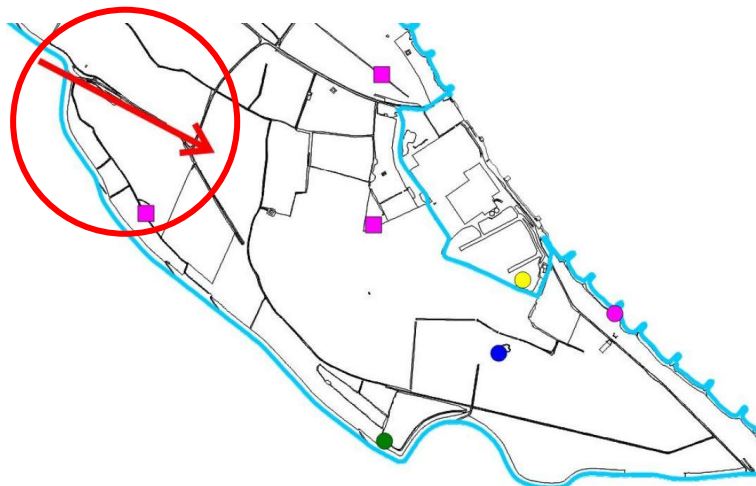
Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de soorten vleermuizen weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn. Alle vleermuizen zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet.

Tabel 3: Strenger beschermde vleermuizen die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: www.telmee.nl).

Tabel FF-Wet	Soort
3	Gewone grootvleermuis
3	Rosse vleermuis
3	Gewone dwergvleermuis
3	Laatvlieger
3	Meervleermuis
3	Watervleermuis

In het eerste onderzoek (Natuurbalans Limes Divergens, 2010/2011) is van de gewone dwergvleermuis één vliegrouete van vleermuizen binnen de huidige plangrenzen geconstateerd. Het gaat om een vliegrouete aan de noordzijde van het plangebied, waar de ontsluitingsweg voor werkverkeer gepland staat (zie figuur 11).

Figuur 11: locatie vliegrouete (is aangegeven met een rode pijl in cirkel)

Verder zijn in hetzelfde onderzoek de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis foeragerend waargenomen. Het betrof geen foerageergebied dat essentieel is voor het in stand houden van de kolonies.

Resultaten veldbezoek

Vliegroutes en foerageergebied

De gegevens zoals bepaald in het onderzoek uit 2011 (Natuurbalans Limes Divergens, 2010/2011) en het veldbezoek in 2015 door Witteveen + Bos (Witteveen + Bos, 2015) zijn naar verwachting nog steeds actueel. Het betreft voor het plangebied Scherpekamp een vliegroute aan de noordzijde van het plangebied.

Het plangebied is eveneens nog steeds geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Dit geldt met name voor de bomen en grote struiken langs het Pannerdensch Kanaal, rondom de steenfabriek en langs de geplande ontsluitingsroute.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen woningen of gebouwen aanwezig die onder invloed staan van de geplande werkzaamheden.

Effecten op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen binnen het plangebied kunnen daarmee worden uitgesloten.

Er zijn geen bomen aanwezig met holten die een functie kunnen hebben als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen.

Effectbespreking

Vliegroutes en foerageergebied

In het plangebied is één lijnvormige beplantingselement langs het noordelijk deel van de Scherpekamp aanwezig die naar verwachting van belang is als (cruciale) vliegroute. Op deze locatie zal de ontsluitingsweg voor het werkverkeer komen. Uitgangspunt is dat deze ontsluitingsweg uitsluitend overdag wordt gebruikt en niet tijdens de actieve periode van vleermuizen. Er zullen naar verwachting geen bomen worden gekapt. Hierdoor worden er geen negatieve effecten verwacht op de (mogelijk cruciale) vliegroute.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Het uitgangspunt is dat de aanwezige beplanting (grotendeels) behouden zal blijven. Naar verwachting vormt het plangebied geen cruciaal foerageergebied en is er voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de directe omgeving.

Negatieve effecten op foerageergebied kunnen optreden door verstoring door verlichting tijdens de werkzaamheden. Tijdelijk versturende effecten door verlichting kunnen worden voorkomen door tussen zonsopgang en zonsondergang te werken en indien dit niet mogelijk is door gebruik te maken van gerichte verlichting, waarbij opgaande beplanting, de watergangen en bomen zoveel mogelijk onverlicht blijven.

Verblijfplaatsen

Er zijn geen bomen met holten aanwezig die als verblijfplaats kunnen worden gebruikt. Binnen het plangebied zijn geen woningen of gebouwen aanwezig die onder invloed staan van de geplande werkzaamheden.

Er worden daarom geen negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht.

Vervolgstappen

Er zijn voor vleermuizen geen vervolgstappen benodigd.

Mogelijk indirecte effecten door verstoring door licht kunnen voorkomen worden door in de periode april tot en met november tussen zonsopgang en zonsondergang te werken.

Indien toch gebruik moet worden gemaakt van kunstmatige verlichting, dient deze uitsluitend op de werkzaamheden worden gericht waarbij verlichting op bomen en oppervlaktewater (in de directe omgeving) wordt voorkomen.

5.5 Vissen

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de strenger beschermde soorten vissen weergegeven (tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet) waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 4: Strenger beschermde vissen die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: www.telmee.nl).

Tabel FF-Wet	Soort
2	Kleine modderkruiper
3	Bittervoorn
3	grote modderkruiper

Resultaten veldbezoek

Er bevinden zich geen wateren in het plangebied. Uitgangspunt hierbij is dat er geen werkzaamheden plaats vinden aan de oevers en in het water van het Pannerdensch Kanaal. Negatieve effecten op beschermde vissen worden dan ook niet verwacht. Indien er wel werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal, kunnen negatieve effecten op de beschermde vissen niet worden uitgesloten. Dit geldt ook voor andere aan de werkzaamheden gerelateerde activiteiten zoals opslag van materialen etc.

Vervolgstappen

Er zijn geen vervolgstappen voor beschermde vissen benodigd.

Indien er werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone (ongeveer 25 meter vanaf waterlijn) van het Pannerdensch Kanaal dient er aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van de beschermde vissen binnen de plangrenzen. Dit geldt ook voor andere aan de werkzaamheden gerelateerde activiteiten zoals opslag van materialen etc.

5.6 Amfibieën

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de strenger beschermde soorten amfibieën weergegeven (tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet) waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 5: Strenger beschermde amfibieën die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: www.telmee.nl).

Tabel FF-Wet	Soort
3	Rugstreepdad
3	Poelkikker
3	Kamsalamander

In het eerste onderzoek (Natuurbalans Limes Divergens, 2010/2011) is de rugstreepdad aangetroffen op het zanddepot op fabrieksterrein Scherpekamp. Het leefgebied van de rugstreepdad beperkt zich vrijwel geheel tot het fabrieksterrein, dat buiten het projectgebied ligt.

In het eerste onderzoek (Natuurbalans Limes Divergens, 2010/2011) is de kamsalamander aangetroffen in de omgeving van het plangebied

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen licht en/of streng beschermde soorten amfibieën aangetroffen.

Op het terrein van fabrieksterrein Scherpekamp zijn larven van de rugstreepdad aangetroffen in een tijdelijke waterplas (zie figuur 12).

Figuur 12: voortplantingswater in tijdelijke waterplassen op het terrein van de steenfabriek

Op basis van het aanwezige biotoop worden er geen kamsalamanders binnen het plangebied verwacht (ontbreken geschikte wateren).

Het plangebied is geschikt als biotoop voor algemeen beschermde soorten amfibieën (tabel 1 van de Flora- en faunawet).

Effectbespreking

Er zijn geen licht tot streng beschermde amfibieën aangetroffen binnen het plangebied. Op het fabrieksterrein Scherpekamp, net buiten het plangebied, is de rugstreepdad aangetroffen.

Uitvoering van werkzaamheden in het projectgebied heeft echter vrijwel zeker een aantrekkende werking op de rugstreeppadden van fabrieksterrein Scherpekamp, zodat ze tijdens de uitvoering van het project overal in het projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Vervolgstappen

Er dienen maatregelen te worden opgesteld om negatieve effecten op de rugstreeppad te voorkomen. Hierbij moet worden gedacht het plaatsen van amfibieënschermen om kolonisatie van het werkgebied te voorkomen en om wegen die door rugstreeppadden tijdens de paddentrek (maart t/m april) kunnen worden gekruist, af te schermen.

5.7 Reptielen

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen gegevens bekend van waarnemingen van beschermde reptielen in de (directe omgeving van) het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen licht en/of streng beschermde soorten reptielen aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop worden er geen beschermde reptielen binnen het plangebied verwacht.

Op basis van het aanwezige biotoop wordt het voorkomen van beschermde soorten reptielen onwaarschijnlijk geacht.

Effectbespreking

Er worden geen negatieve effecten op beschermde reptielen verwacht.

Vervolgstappen

Er zijn voor reptielen geen vervolgstappen benodigd.

5.8 Ongewervelden

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen gegevens bekend van waarnemingen van beschermde ongewervelden in de (directe omgeving van) het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen licht en/of streng beschermde soorten ongewervelden (tabel 2/3 van de Flora- en faunawet) aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop worden er geen beschermde (volgens de huidige en de nieuwe wetgeving) ongewervelden binnen het plangebied verwacht.

Effectbespreking

Negatieve effecten op licht en/of streng beschermde soorten ongewervelden (tabel 2/3 van de Flora- en faunawet) worden niet verwacht.

Vervolgstappen

Er zijn voor beschermde ongewervelden geen vervolgstappen benodigd.

5.9 Samenvatting

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de beschermde soorten waarmee op de planlocatie rekening moet worden gehouden. Dit is gebaseerd op bestaande gegevens en de veldbezoeken.

Tabel 7: Beschermde soorten die binnen de planlocatie worden verwacht op basis van bestaande gegevens en het veldbezoek.

		Tabel 1 algemene soorten	Tabel 2 Licht beschermde soorten	Tabel 3 Streng beschermde soorten	Vogels
Vogels	Broedvogels algemeen				X
Grondgebonden zoogdieren	Algemene soorten	X			
Vleermuizen	Diverse soorten, foerageergebied			X	
	Gewone dwergvleermuis, vliegroue			X	
Amfibieën	Algemene soorten	X			
	Rugstreepad			X	

Uit de volgende soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten:

- Planten*
- Zoogdieren*
- Reptielen
- Ongewervelden
- Vissen

** Uitgangspunt voor voorliggende rapportage is dat er geen werkzaamheden plaats vinden aan de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal. Dit geldt ook voor andere aan de werkzaamheden gerelateerde activiteiten zoals opslag van materialen etc. De oeverzone betreft de kribben en de oevers met zandstrandjes met een breedte van ongeveer 5 meter. Daar waar er beplanting aanwezig is een zone van ongeveer 25 meter afstand tot de waterlijn waar geen activiteiten mogen plaats vinden. Indien er wel werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal, kunnen negatieve effecten op de desbetreffende beschermde soorten niet worden uitgesloten. Dit betreft de plantensoort wilde marjolein, vissen en de zoogdiersoorten bever, otter en steenmarter.*

6 Conclusies

In onderstaande paragrafen worden de conclusies en aanbevelingen uit de quickscan besproken.

6.1 Beschermd gebied

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied Rijntakken. Het Natura 2000-gebied omvat vier deelgebieden, te weten de Uiterwaarden IJssel, Uiterwaarden Neder-Rijn, Waal en Gelderse Poort. Het projectgebied voor de kadeverlaging ligt in het deelgebied Gelderse Poort.

Er vindt tijdelijk ruimtebeslag plaats op Natura 2000-gebied. Effecten door de geplande werkzaamheden op het Natura 2000-gebied Rijntakken zijn hierdoor niet uit te sluiten. Er zal nader onderzocht moeten worden wat de (indirecte) effecten zijn van de werkzaamheden op het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'.

Vanwege mogelijke (significant) negatieve effecten op het habitatype H6510-A Glanshaverhooilanden en op enkele habitasoorten en vogels wordt een Passende beoordeling voor het project opgesteld. De werkzaamheden betreffen niet de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal, maar enkel de weg Scherpekamp, enkele passeerplaatsen naast de weg, de zomerkade ter zuiden van het fabrieksterrein Scherpekamp en een werkkerrein.

Op de effectenindicator (www.synbiosis.alterra.nl) zijn indicatief de storende factoren aangegeven voor de soorten en biotopen in het gebied 'Rijntakken'. Hieruit blijkt dat het gebied is aangewezen voor diverse soorten fauna en habitatypes. Binnen de plangrenzen komt alleen het habitatype Glanshaver- en vossestaarhooilanden voor. Het gebied is ook aangewezen voor verschillende soorten fauna. Deze soorten komen naar verwachting niet voor op de zomerkade. In de directe omgeving van de zomerkade zijn wel soorten aangetroffen als bever (langs het Pannerdensch Kanaal) en diverse soorten vogels (graslanden, oevers en opgaande beplanting langs Pannerdensch Kanaal).

Natuurnetwerk Nederland (voorheen: ecologische hoofdstructuur)

Er vindt tijdelijk ruimtebeslag plaats op het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het gaat om de ontsluiting (inclusief passerplaatsen) van het werkverkeer ten noorden van het fabrieksterrein Scherpekamp. Uitgangspunt hierbij is dat de oevers van het Pannerdensch Kanaal niet tot het werkkerrein behoort.

Er vindt tijdelijk ruimtebeslag plaats op NNN-gebied. Het plangebied ten noorden van het fabrieksterrein maakt deel uit van het Gelder Natuur Netwerk. Er wordt aanbevolen om het tijdelijk ruimtebeslag in de NNN door de ontsluiting van het werkverkeer voor te leggen aan de provincie.

6.2 Beschermd soorten

Aanvullend onderzoek

Planten

Indien er werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone (ongeveer 25 meter vanaf waterlijn) van het Pannerdensch Kanaal dient er aanvullend onderzoek plaats te vinden binnen de geschikte periode (juli - september) om te onderzoeken of de wilde marjolein (tabel 2 van de Flora- en faunawet) voorkomt binnen de plangrenzen.

Zoogdieren

Indien er werkzaamheden plaats vinden binnen de oeverzone (ongeveer 25 meter vanaf waterlijn) van het Pannerdensch Kanaal dient er aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van de bever, otter en steenmarter binnen de plangrenzen.

Ontheffing Flora- en faunawet

Er is ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet benodigd indien het project resulteert in handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen. Dit geldt alleen voor licht en streng beschermde soorten (tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet). Voor algemene soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet) geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud een algemene vrijstelling.

Planten

Indien de wilde marjolein (tabel 2 van de Flora- en Faunawet) bij werkzaamheden binnen de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal wordt aangetroffen, is er een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet benodigd. In plaats van een ontheffing kan voor soorten van tabel 2 uit de Flora- en Faunawet ook worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Een ontheffing is dan niet benodigd. De wilde marjolein is overigens onder de nieuwe Wet Natuurbescherming niet meer beschermd. Deze wet treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2017 in werking.

Zoogdieren

Indien de steenmarter (tabel 2 van de Flora- en Faunawet) of de otter en bever (tabel 3 van de Flora- en Faunawet) bij werkzaamheden binnen de oeverzone van het Pannerdensch Kanaal wordt aangetroffen, is er een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet benodigd. In plaats van een ontheffing kan voor soorten van tabel 2 uit de Flora- en Faunawet ook worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Een ontheffing voor de steenmarter is dan niet benodigd.

Overige soortgroepen

Voor de overige soortgroepen geldt dat er voor de uitvoering van de werkzaamheden geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is benodigd. Wel dient rekening te worden gehouden met onderstaande maatregelen.

6.3 Maatregelen

Om effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen worden in ieder geval de volgende maatregelen voorgesteld:

- Op het fabrieksterrein Scherpekamp, net buiten het plangebied, is de rugstreepdad aangetroffen. Uitvoering van werkzaamheden in het projectgebied heeft echter vrijwel zeker een aantrekkende werking op de rugstreepdaden van fabrieksterrein Scherpekamp, zodat ze tijdens de uitvoering van het project overal in het projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Er dienen maatregelen te worden opgesteld om negatieve effecten op de rugstreepdad te voorkomen. Hierbij moet worden gedacht het plaatsen van amfibieënschermen om kolonisatie van het werkgebied te voorkomen en om wegen die door rugstreepdaden tijdens de paddentrek (maart t/m april) kunnen worden gekruist, af te schermen en er dient te worden voorkomen dat er ondiepe plassen ontstaan. Deze kunnen dienen als voortplantingsbiotoop voor de rugstreepdad.

- Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden waarbij grasland/bomen/struiken/oevervegetatie wordt verwijderd, buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode. Het verschilt per soort. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet door een ter zake kundige worden gecontroleerd of er in de te verwijderen bomen/struiken/vegetatie broedende vogels aanwezig zijn. Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten mag er niet gewerkt worden.
- Om effecten op algemeen beschermde soorten kleine grondgebonden zoogdieren en amfibieën zoveel mogelijk te beperken dienen de werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant uit te worden uitgevoerd zodat aanwezige dieren de kans krijgen te vluchten. Dit valt onder de zorgplicht.
- Mogelijk indirecte effecten als verstoring door licht kunnen voorkomen worden door in de periode april tot en met november tussen zonsopgang en zonsondergang te werken. Indien in deze periode toch gebruik moet worden gemaakt van kunstlicht, dient gebruik te worden gemaakt van gerichte verlichting. Hierbij dient lichtval op bomen, watergangen en gebouwen in de omgeving te worden vermeden om verstoring van vleermuizen te voorkomen. Dit geldt ook voor de eindsituatie.
- Er zijn langs het Pannerdensch Kanaal sporen van de bever (tabel 3 van de Flora- en Faunawet) waargenomen. Werkzaamheden dienen buiten de oeverzone (ongeveer 25 meter vanaf waterlijn) plaats te vinden (zie 5.3).
- Er bevindt zich mogelijk een jaarrond beschermd buizerd nest ten noorden van de geplande ontsluitingsweg. Er dient tussen de huidige weg en het mogelijk aanwezige buizerd nest geen werkzaamheden of tijdelijke ruimtebeslag plaats te vinden (zie 5.2). De huidige afstand van 80 meter dient tijdens de werkzaamheden gerespecteerd te blijven.

6.4 Advies locaties werkkerrein

Er zijn 3 locaties in beeld om mogelijk als werkkerrein te fungeren. Het gaat om een voorkeurslocatie en twee alternatieve locaties, zie figuur 13. Tijdens het veldbezoek is gekeken naar geschiktheid ten aanzien van natuurwaarden. De voorkeurslocatie ligt weliswaar in Natura 2000 gebied, maar dit perceel is in gebruik als maïsakker en in de huidige situatie heeft deze weinig natuurwaarde. Bovendien is het op deze locatie makkelijker om aan te sluiten op het bestaande wegen en is er geen bebouwing in de directe omgeving aanwezig. Wel dient hier rekening gehouden te worden met de aanwezige kabels en leidingen. Er resteert naar verwachting tussen de aanwezige kabels en leidingen voldoende ruimte om een werkkerrein in te richten.

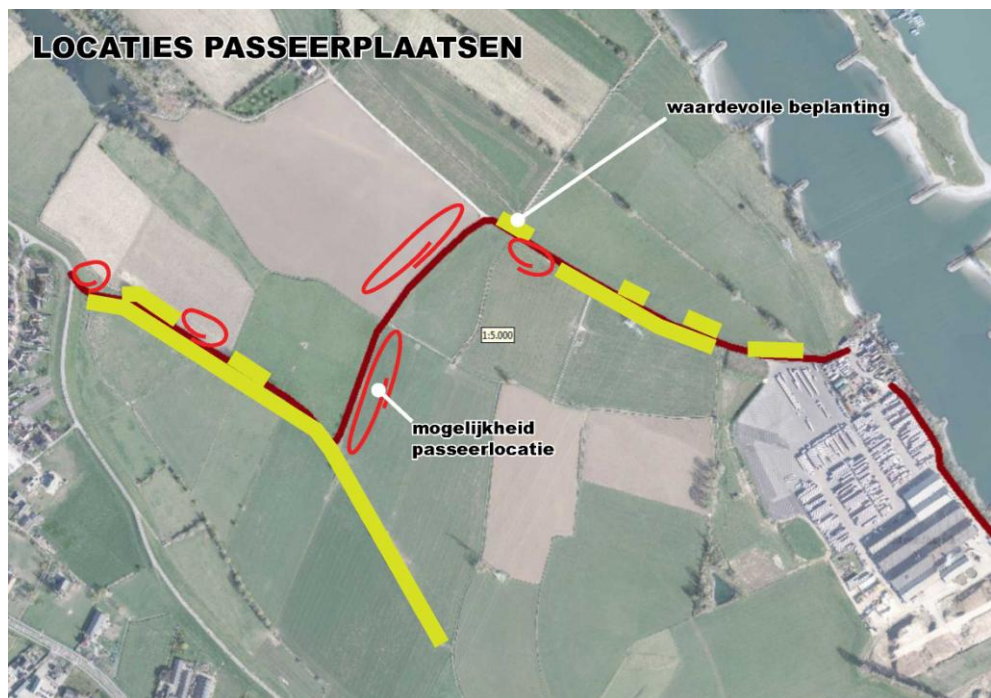

Figuur 13: mogelijke locaties werkterreinen

6.5 Advies ontsluitingweg

Er zijn twee mogelijke ontsluitingswegen bekeken, namelijk een zuidelijke en een noordelijke route.

De zuidelijke route ligt ten oosten van de Scherpekamp, ter hoogte van de voorkeurslocatie voor het werkterrein. De noordelijke route begint ten noorden van de steenfabriek en sluit verder naar het noorden aan op de winterdijk.

Figuur 14: mogelijke locaties passeerplaatsen

Voor de zuidelijke route zijn geen belemmeringen gesignaleerd indien er voldoende afstand wordt gehouden tot de oevers van het Pannerdensch Kanaal.

De noordelijke route is momenteel in slechte staat en te smal voor vrachtwagens die elkaar willen passeren. Daarom is gekeken naar passerlocaties. Langs de noordelijke ontsluitingsweg zijn enkele locaties geschikt bevonden als passerplaatsen voor werkverkeer, zie figuur 14. Hierbij is rekening gehouden met natuurwaarden en landschappelijke waarden. Zo zijn er bijvoorbeeld oude meidoorns en bomen langs deze route ontzien en zijn er alleen passeerplaatsen gedacht op percelen met een lagere natuurwaarde, zoals akkers.

Op basis van de aanwezige natuurwaarden heeft de zuidelijke ontsluitingsroute de voorkeur.

7 Bronnen

- Felix, R.P.W.H., 2011. Beschermde natuur in de Huissense Waarden. Resultaten van een inventarisatie van beschermde flora, fauna en habitattypen in 2010 en 2011. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.
- Ing. R.Vermeer/R.ter Hamsel Msc. Veldbezoek Scherpekamp. RW2050-1/15-017.951. Witteveen + Bos, Deventer.
- Limpens, H. & J. Regelink, R. Koelman, 2009. Vleermuizen en planologie (syllabus). Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem..
- Sovon, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl
- Diepenbeek, A. van & J. van Delft, 2006. Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.
- www.rijksoverheid.nl
- www.telmee.nl
- www.libellennet.nl
- www.vlindernet.nl
- www.ravon.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.synbiosis.alterra.nl
- www.gelderland.nl

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

De toets is gericht op de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden. De soortbescherming is in de wet geregeld middels de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is geregeld middels de Natuurbeschermingswet (Natura 2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten) en ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur middels het beleid uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Flora- en faunawet

Soortbescherming in Nederland is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wet is op 1 april 2002 in werking getreden en voorziet in de bescherming van een groot aantal in Nederland voorkomende planten en dieren.

Voor de beschermde soorten geldt een aantal verbodsbepalingen zoals weergegeven in onderstaand kader.

Artikel 8:

Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op een andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9:

Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10:

Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11:

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12:

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13:

Het is verboden beschermde planten en dieren te vervoeren of onder zich te hebben.

Zorgplicht

Naast de verbodsbepalingen voor de in de wet genoemde beschermde soorten geldt voor alle in het wild voorkomende planten en dieren in Nederland de zorgplicht (artikel 2). Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen.

Ontheffing

Bij de Flora- en faunawet kan onder voorwaarden van het verbod op schadelijke handelingen worden afgeweken met een ontheffing of vrijstelling. De beschermde soorten zijn na het inwerking treden van de AMvB artikel 75 in 2005, verdeeld in drie categorieën (tabellen) waarvoor verschillende toetsingscriteria gelden voor het verkrijgen van een ontheffing.

Tabel 1 (algemene soorten)

Het betreft beschermde soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Hiervoor geldt een vrijstellingsregeling als bij ingrepen sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen.

Tabel 2 (overige / licht beschermde soorten)

Het betreft beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Wanneer er geen gedragscode is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden. Voorwaarde is dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (populatie-niveau). Dit is de zogenaamde ‘lichte toets’.

Tabel 3 (streng beschermde soorten)

Het betreft streng beschermde soorten. Dit betreft soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Daarnaast betreft het soorten die door Nederland aan deze lijst zijn toegevoegd middels een AMvB van artikel 75. Voor deze soorten wordt alleen ontheffing verleend als er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan:

- Er is geen andere bevredigende oplossing, waarbij gezocht moet worden naar alternatieven voor de locatie of voor de ingreep;
- Er is sprake van een in of bij wet genoemd belang;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van de soort;
- Er wordt zorgvuldig gehandeld ten aanzien van de soort.

Deze criteria worden ook wel omschreven als de ‘uitgebreide toets’.

Vogels

Vogels maken geen onderdeel uit van de tabellen. Alle vogels zijn in dezelfde mate beschermd. Broedende vogels met nesten, eieren of niet vliegvlugge jongen zijn, in navolging van de Europese Vogelrichtlijn, strikt beschermd; voor verstoring van broedgevallen wordt in principe geen ontheffing gegeven. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen (circa 15 maart – 15 augustus) plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Uitzondering zijn vogels met jaarrond beschermde nesten. Voor het verstoren, beschadigen of vernietigen van jaarrond beschermde vogelnesten is altijd een ontheffing benodigd, ook als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden. Bij een ontheffingaanvraag, zal de uitgebreide toets zoals beschreven onder soorten van tabel 3 worden toegepast. Het in of bij wet genoemd belang moet in de Vogelrichtlijn zijn opgenomen. In augustus 2009 is door de Minister van (destijds) LNV nieuw beleid voor het beoordelingskader van Flora- en faunawetontheffingaanvragen aangekondigd. Met dit nieuwe beleid is een nieuwe vogellijst afgegeven. In deze vogellijst is onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (vogels van categorie 1 t/m 4) en soorten waarvoor de nesten niet jaarrond zijn beschermd, maar waarvoor wel inventarisatie gewenst is (vogels van categorie 5). Indien vogels uit de laatste groep in de projectlocatie aanwezig zijn moet een omgevingscheck gedaan worden om te kijken of in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn. Wanneer in de omgeving onvoldoende broedbiotoop aanwezig is, zijn ook de nesten van soorten uit categorie 5 jaarrond beschermd (min LNV, augustus 2009).

Functionaliteit behouden

Door een wijziging in de beoordeling van ontheffingaanvragen in augustus 2009, is het mogelijk om te voorkomen dat een ontheffing nodig is. Dit is het geval wanneer mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de 'functionele leefomgeving' van dieren intact blijft. Dit betekent bijvoorbeeld dat er voorafgaand aan de ingreep nieuw leefgebied wordt gerealiseerd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor vogels kan dit van belang zijn omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen bij een beperkt aantal belangen welke in respectievelijk de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn worden aangegeven. Door uitspraken van de Raad van State (op 3 oktober 2012, uitspraak 201108112/1/A3 en 11 juli 2012, uitspraak 201104809) moet een dergelijke werkwijze echter zorgvuldig worden onderbouwd waarbij er toch sprake kan zijn van een ontheffing.

Rode Lijst

Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de minister van EZ. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Flora- en faunawet. De Rode lijsten helpen daarbij. Deze lijsten worden ook gebruikt om te toetsen of de beleidsdoelen over biodiversiteit worden gehaald (www.rijksoverheid.nl).

Natuurbeschermingswet

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet in werking getreden. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die zien op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. Directe toetsing aan de Vogel- en Habitatrichtlijn is daarmee niet meer aan de orde. Onder de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 worden de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden aangewezen en beschermd. Deze worden gezamenlijk Natura 2000-gebieden genoemd. Daarnaast worden Beschermd Natuurmonumenten en Wetlands aangewezen en beschermd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van EZ. Voor alle Natura 2000 gebieden worden beheerplannen opgesteld. Deze beheerplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

NNN

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De SVIR vervangt verschillende rijksbeleidsstukken zoals de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit. De juridische borging van de nationale ruimtelijke belangen die in de SVIR worden aangewezen vindt plaats via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij NNN geen sprake is van externe werking.

Provincies wijzen in hun structuurvisie de gebieden aan die onder de NNN vallen. In of in de nabijheid van NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële)waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De planologische bescherming van de NNN vindt plaats in op

basis van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen bestemmingsplannen.

Colofon

Opdrachtgever Rijkswaterstaat

Uitgave Movares Nederland B.V.

Gebouw Daalse Kwint
Daalseplein 101
3511 SX Utrecht

Telefoon 0302653615

Projectnummer RM192239

Kenmerk D81-GVR-KA-1601407

Opgesteld door Gideon Vreeman

© 2016, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.